

Guia docent de l'assignatura "Investigació i Coneixement Psicosocial"**2011/2012**Codi: 102535
Crèdits ECTS: 6

Titulació	Pla	Tipus	Curs	Semestre
2502443 Psicologia	954 Graduat en Psicologia	OT	0	0

Incidències

Aquesta assignatura de quart curs de grau s'imparteix en el primer semestre.

Contacte

Nom : Félix Vázquez Sixto
Email : Felix.Vazquez@uab.cat

Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)
Algun grup íntegre en anglès: No
Algun grup íntegre en català: No
Algun grup íntegre en espanyol: Sí

Prerequisits

A més d'haver cursat la Matèria obligatòria *Psicologia social* (composta per les assignatures *Influència social i grups* i *Psicologia social del món contemporani*) es recomana haver cursat, prèviament o de forma simultània les assignatures optatives *Tècniques d'observació*, *Valoració de preferències i presa de decisions* i *Tècniques de gestió de la informació*, corresponents a la Matèria *Metodologia aplicada a les ciències del comportament*, així com les assignatures que configuren les matèries *Anàlisi psicosocial* (concretament, les assignatures *Psicologia social per l'anàlisi i la intervenció* i *Acció pública i canvi social*) i *Intervenció psicosocial* (formada per les assignatures *Intervenció social i comunitària*, *Psicologia social aplicada* i *Psicologia cultural i de la comunicació*).

Objectius i contextualització**a) Contextualització**

Investigació i Coneixement Psicosocial és una assignatura que pretén introduir a l'estudiant a l'àmbit de la investigació, tant des d'una vessant teòrica com pràctica. El propòsit, és que l'estudiant s'endinsi i es familiaritzi amb el procés d'investigació mitjançant un procés reflexiu i analític, examinat críticament investigacions alienes, però, sobretot, mitjançant la pràctica de la investigació, involucrant-se i convertint-se en promotor d'una investigació.

Per tal d'aconseguir aquestes dues fites, a l'assignatura s'ensenya a: a) problematitzar qüestions socials de manera fonamentada i assumint les dimensions ètiques i polítiques intrínseques a tot procés d'investigació; b) dissenyar, planificar, ocupant-se de la selecció del tema, de la definició del problema i de la pregunta d'investigació; c) formular objectius d'investigació; d) elaborar un marc teòric que configuri la base i contribueixi a la justificació de la investigació; e) realitzar observacions, construir i realitzar entrevistes individuals i grupals; f) utilitzar estratègies de selecció i accés a informants; g) realitzar una anàlisi de contingut categorial; h) estructurar i redactar informes d'investigació i avaluar la investigació realitzada i ser capaç d'avaluar investigacions alienes.

b) Objectius formatius

1. Iniciar-se en els processos de problematització de qüestions psicosocials i del disseny i realització d'investigacions psicosocials.
2. Aprendre a construir instruments per a l'anàlisi de les relacions socials aprofundint en els aspectes pràctics i funcionals de cada mètode i tècnica estudiada.
3. Adquirir, a partir de la reflexió i de la pràctica, criteris que permetin avaluar la pertinència d'utilitzar mètodes i tècniques tant en investigacions pròpies com alienes.
4. Elaborar projectes i desenvolupar investigacions.

Competències i resultats d'aprenentatge

2032:E05 - Reconèixer la dimensió social de l'ésser humà, considerant els factors històrics i socioculturals que intervenen en la configuració psicològica humana.

- 2032:E05.13 - Descriure els processos que intervenen en la interacció social.
- 2032:E05.14 - Relacionar conceptes psicosocials actuals amb fenòmens socials contemporanis.
- 2032:E05.15 - Identificar quins conceptes teòrics tenen més poder explicatiu per a fenòmens socials específics.

2032:E08 - Analitzar les demandes i les necessitats de persones, grups o organitzacions en diferents contextos.

- 2032:E08.28 - Identificar les demandes de moviments col·lectius.
- 2032:E08.29 - Contrastar les necessitats socials amb les respostes institucionals a aquestes necessitats.
- 2032:E08.30 - Analitzar les demandes dels moviments socials des d'una perspectiva governamental.

2032:E14 - Valorar, contrastar i prendre decisions sobre l'elecció dels mètodes i dels instruments de mesura adequats en cada situació o context d'avaluació.

- 2032:E14.21 - Identificar els mètodes actuals de recerca psicosocial.
- 2032:E14.22 - Traduir preguntes de recerca a dissenys metodològics.
- 2032:E14.23 - Valorar l'adequació dels diferents mètodes de recerca a fenòmens concrets d'estudi.

2032:E16 - Aplicar tècniques per a recollir i elaborar informació sobre el funcionament dels individus, grups o organitzacions en el seu context.

- 2032:E16.21 - Identificar els principals mètodes i tècniques de recerca social.
- 2032:E16.22 - Traduir teòricament resultats concrets de recerca.
- 2032:E16.23 - Aplicar tècniques concretes de recerca a fenòmens psicosocials.

2032:E33 - Elaborar i redactar informes tècnics sobre els resultats de l'avaluació, la recerca o els serveis sol·licitats.

- 2032:E33.21 - Comunicar coneixements amb rigor i suport documental.
- 2032:E33.22 - Estructurar, organitzar i exposar per escrit resultats tenint en compte àmbits, contextos i lectors.
- 2032:E33.23 - Argumentar amb solvència els diferents components i apartats que vertebrun un informe de recerca.

2032:E36 - Reconèixer els fonaments epistemològics dels diferents mètodes de recerca en psicologia, i la funció, les característiques i les limitacions que tenen.

- 2032:E36.07 - Identificar els principis epistemològics de les teories psicosocials contemporànies.
- 2032:E36.08 - Esquematitzar les propostes de recerca que es deriven de les principals perspectives teòriques en l'anàlisi i la intervenció social.
- 2032:E36.09 - Valorar les limitacions de les perspectives teòriques en l'anàlisi de fenòmens socials contemporanis.

2032:E38 - Prendre decisions de manera crítica sobre l'elecció dels diferents mètodes de recerca psicològica, la seva aplicació i la interpretació dels resultats que en deriven.

2032:E38.20 - Argumentar la pertinència de les decisions en relació amb les qüestions estudiades.

2032:E38.21 - Emmarcar i extreure conseqüències sobre les epistemologies implicades en l'elecció de cada mètode.

2032:E38.22 - Avaluar la pertinència dels vincles entre teoria i mètode.

2032:G02 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

2032:G02.00 - Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.

2032:G04 - Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

2032:G04.00 - Generar propostes innovadores i competitives en la recerca i en l'activitat professional.

2032:T02 - Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

2032:T02.00 - Utilitzar les diferents tecnologies de la informació i de la comunicació amb finalitats diverses.

2032:T05 - Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.

2032:T05.00 - Mantenir una actitud favorable envers l'actualització permanent a través de l'avaluació crítica de la documentació científica, valorant-ne la procedència, situant-la en un marc epistemològic i identificant-ne i contrastant-ne les aportacions en relació amb el coneixement disciplinari disponible.

2032:T09 - Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.

2032:T09.00 - Criticar els efectes de la pròpia pràctica sobre les persones, tenint en compte la complexitat de la diversitat humana.

Continguts

1. La investigació en Psicologia social i la construcció del coneixement.
2. El disseny de la investigació: la planificació i els procediments del procés d'investigació.
3. Panoràmica de mètodes d'investigació qualitativa: mètode fenomenològic, mètode hermenèutic, mètode etnogràfic, mètode d'investigació-acció, mètode d'històries de vida i mètode lingüístic.
4. Els dispositius de construcció de dades: observació, entrevistes individuals i grupals.
5. Estratègies de selecció i accés a informants.
6. El dispositiu d'anàlisi de dades: l'Anàlisi de contingut categorial.
7. L'informe d'investigació: estructura i redacció.
8. L'avaluació de la investigació.

Metodologia

Metodologia docent:

- Seminaris d'estudi teòric-pràctic en les que el/la docent, conjuntament amb els/les estudiants, desenvolupen elements teòrics i pràctics de l'assignatura.
- Elecció entre seminaris de discussió crítica (Opció A) o Seminaris d'intervenció-acció en el projecte Shere Rom (Opció B). Cada una de les opcions (Opció A o Opció B) implica una dedicació de 12 hores de docència dirigida. En iniciar-se el curs, els/les estudiants hauran d'eleger entre:
  - a) Opció A: Seminaris de discussió crítica sobre l'anàlisi de fenòmens psicosocials en els que

que es presentaran investigacions, s'analitzaran i debatran.

- b) Opció B: Seminaris d'intervenció-acció en el projecte Shere Rom: participació en una intervenció socio-educativa en entorns d'exclusió social articulada mitjançant l'ús de noves tecnologies. A partir d'aquesta participació en un context real, hauran de realitzar el disseny d'una investigació en grup segons els criteris definits a l'assignatura.
- Tutories: supervisió i assessorament de les activitats.

Activitats formatives:

- Lectures d'articles i informes per a incentivar la lectura comprensiva.
- Redacció d'informes individuals: recensions i assajos a partir d'una guia per a la seva realització.
- Redacció de treballs en grup: anàlisi teòrica, metodològica i pràctica a partir d'una guia per a la seva realització.
- Estudi: elaboració d'esquemes i mapes conceptuals.
- Disseny d'una investigació: pràctica de la investigació psicosocial.
- Participació en fòrums virtuals: discussió i reflexió sobre qüestions relatives al procés de recerca.

Activitats formatives

Activitat	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
1. Seminaris d'estudi teòric-pràctic (Opció A i Opció B)	24	0.96	2032:E05.13 , 2032:E05.14 , 2032:E05.15 , 2032:E08.29 , 2032:E14.21 , 2032:E14.23 , 2032:E36.08 , 2032:E38.22 , 2032:G02.00 , 2032:E36.09 , 2032:E36.07 , 2032:E14.22 , 2032:E08.30 , 2032:E08.28
1.1. Seminaris de discussió crítica sobre l'anàlisi de fenòmens psicosocials (Opció A)	12	0.48	2032:E05.13 , 2032:E14.23 , 2032:T09.00 , 2032:T05.00 , 2032:T02.00 , 2032:E38.21 , 2032:E38.20 , 2032:E36.09 , 2032:E36.08 , 2032:E36.07 , 2032:E14.22 , 2032:E05.15 , 2032:E08.29 , 2032:E08.30 , 2032:E14.21 , 2032:E08.28 , 2032:E05.14
1.2. Seminaris d'intervenció-acció en el Projecte Shere Rom (Opció B)	0	0.0	2032:E14.21 , 2032:T09.00 , 2032:T05.00 , 2032:T02.00 , 2032:G04.00 , 2032:E38.22 , 2032:E38.21 , 2032:E14.23 , 2032:E16.21 , 2032:E16.22 , 2032:E38.20 , 2032:E16.23 , 2032:E14.22
Tipus: Supervisades			
1. Tutories	10	0.4	2032:E14.21 , 2032:E14.22 , 2032:E16.21 , 2032:E16.23 , 2032:E33.22 , 2032:E36.07 , 2032:E36.09 , 2032:E38.21 , 2032:T09.00 , 2032:T05.00 , 2032:G04.00 , 2032:G02.00 , 2032:E38.22 , 2032:E38.20 , 2032:E36.08 , 2032:E33.23 , 2032:E33.21 , 2032:E16.22 , 2032:E14.23
2. Participació en fòrums virtuals	5	0.2	2032:E05.13 , 2032:E14.23 , 2032:E16.22 , 2032:E36.07 , 2032:T05.00 , 2032:T02.00 , 2032:G04.00 , 2032:G02.00 , 2032:E36.09 , 2032:E36.08 , 2032:E16.23 , 2032:E16.21 , 2032:E14.22 , 2032:E05.14 , 2032:E05.15 , 2032:E14.21
Tipus: Autònomes			
1. Disseny d'una	37	1.48	2032:E05.13 , 2032:E05.15 , 2032:E08.29 , 2032:E14.21 , 2032:E14.23 ,

investigació en grup			2032:E16.22 , 2032:E33.21 , 2032:T09.00 , 2032:T05.00 , 2032:T02.00 , 2032:G04.00 , 2032:G02.00 , 2032:E38.22 , 2032:E38.21 , 2032:E38.20 , 2032:E36.09 , 2032:E36.08 , 2032:E36.07 , 2032:E33.23 , 2032:E33.22 , 2032:E16.23 , 2032:E16.21 , 2032:E14.22 , 2032:E08.30 , 2032:E08.28 , 2032:E05.14
2. Redacció d'informes individuals	10	0.4	2032:E05.13 , 2032:E16.23 , 2032:T09.00 , 2032:T05.00 , 2032:G02.00 , 2032:E38.22 , 2032:E38.21 , 2032:E38.20 , 2032:E36.09 , 2032:E36.08 , 2032:E36.07 , 2032:E33.22 , 2032:E33.21 , 2032:E16.22 , 2032:E05.15 , 2032:E14.22 , 2032:E14.23 , 2032:E16.21 , 2032:E14.21 , 2032:E05.14
3. Lectures d'articles i informes	20	0.8	2032:E05.13 , 2032:G02.00 , 2032:T05.00 , 2032:E36.09 , 2032:E05.14 , 2032:E05.15 , 2032:E36.08 , 2032:E36.07
4. Estudi	25	1.0	2032:E05.13 , 2032:E05.14 , 2032:E14.21 , 2032:E14.23 , 2032:E16.22 , 2032:E36.07 , 2032:E36.09 , 2032:E38.21 , 2032:G02.00 , 2032:E38.22 , 2032:E38.20 , 2032:E36.08 , 2032:E16.23 , 2032:E16.21 , 2032:E14.22 , 2032:E05.15

Avaluació

a) Components de l'avaluació

L'avaluació de l'assignatura contempla les següents 4 evidències d'aprenentatge:

- Evidència d'aprenentatge 1 (Els/les estudiants, en iniciar-se el curs, han d'escollir una sola de les dues opcions):
  - - Opció A: Seminaris de discussió crítica (presentacions públiques i debat en grup reduït sobre l'anàlisi de fenòmens psicosocials).
  - - Opció B: Seminaris d'intervenció - acció en el projecte Shere Rom (Etnografies setmanals).
- Evidència d'aprenentatge 2: Disseny d'una investigació
- Evidència d'aprenentatge 3: Redacció d'un informe consistent en una anàlisi crítica del procés i el resultat del disseny de la investigació
- Evidència d'aprenentatge 4: Participació en fòrums virtuals

b) Condicions de l'avaluació

Per tal de superar l'assignatura es prendran en consideració tots els resultats d'aprenentatge vinculats a l'adquisició de les diferents competències recollides a l'assignatura. Més en concret, és imprescindible que l'estudiant:

1. Contribueixi al disseny de la investigació en grup.
2. Presenti l'informe individual.
3. Participi en els seminaris de discussió crítica (Opció A) o en els seminaris d'intervenció-acció en el projecte Shere Rom (Opció B).
4. Participi en els fòrums virtuals.

Un/a estudiant que hagi lliurat evidències d'aprenentatge (una o vàries) amb un pes igual o superior al 40% constarà com a "presentat/da"

c) Re-avaluació

Els/les estudiants que tinguin una qualificació d'avaluació contínua major o igual a 4 punts (40%) podran participar en un procés de re-avaluació consistent en un examen que estarà focalitzat en les evidències d'aprenentatge en que no hagin demostrat un rendiment satisfactori.

Activitats d'avaluació

Activitat	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
1.1. Evidència d'aprenentatge 1.1 (Opció A): Participació en seminaris de discussió crítica	10%	0	0.0	2032:E05.13 , 2032:E05.14 , 2032:E08.28 , 2032:E05.15 , 2032:E14.21 , 2032:E14.23 , 2032:E36.08 , 2032:E38.20 , 2032:E38.22 , 2032:T09.00 , 2032:T05.00 , 2032:T02.00 , 2032:E38.21 , 2032:E36.09 , 2032:E36.07 , 2032:E14.22 , 2032:E08.30 , 2032:E08.29
1.2. Evidència d'aprenentatge 1.2 (Opció B): Seminaris d'intervenció - acció en el projecte Shere Rom	10%	0	0.0	2032:E14.21 , 2032:E16.21 , 2032:E14.22 , 2032:E14.23 , 2032:E16.22 , 2032:E38.20 , 2032:T05.00 , 2032:T02.00 , 2032:G04.00 , 2032:G02.00 , 2032:E38.22 , 2032:E38.21 , 2032:E16.23
2. Evidència d'aprenentatge 2: disseny d'una investigació	40%	2.5	0.1	2032:E05.13 , 2032:E08.28 , 2032:E08.30 , 2032:E14.22 , 2032:E16.21 , 2032:E16.23 , 2032:T09.00 , 2032:T05.00 , 2032:T02.00 , 2032:G04.00 , 2032:G02.00 , 2032:E38.22 , 2032:E38.21 , 2032:E38.20 , 2032:E36.09 , 2032:E36.08 , 2032:E36.07 , 2032:E33.23 , 2032:E33.22 , 2032:E33.21 , 2032:E16.22 , 2032:E14.23 , 2032:E14.21 , 2032:E08.29 , 2032:E05.15 , 2032:E05.14
3. Evidència d'aprenentatge 3: redacció d'una anàlisi crítica del procés i el resultat del disseny de la investigació	40%	2.5	0.1	2032:E05.13 , 2032:E05.14 , 2032:E05.15 , 2032:E14.22 , 2032:E16.21 , 2032:E16.23 , 2032:E36.08 , 2032:E38.20 , 2032:E38.22 , 2032:T09.00 , 2032:T05.00 , 2032:G02.00 , 2032:E38.21 , 2032:E36.09 , 2032:E36.07 , 2032:E16.22 , 2032:E14.23 , 2032:E14.21
4. Evidència d'aprenentatge 4: participació en fòrums virtuals	10%	2	0.08	2032:E05.13 , 2032:E14.21 , 2032:E14.23 , 2032:E16.22 , 2032:E36.07 , 2032:E36.09 , 2032:T05.00 , 2032:T02.00 , 2032:G04.00 , 2032:G02.00 , 2032:E36.08 , 2032:E16.23 , 2032:E16.21 , 2032:E14.22 , 2032:E05.15 , 2032:E05.14

Bibliografia

- Bardin,L. (1977). Análisis de contenido. Madrid: Akal
- Canales Cerrón,M. (Coor.-Ed.) (2006). Metodologías de investigación social. Introducción a los oficios. Santiago de Chile: LOM Ediciones.
- Del Olmo,M. (Ed.) (2010). Dilemas éticos en antropología. Las entretelas del trabajo de campo etnográfico. Madrid: Totta.
- García Ferrando,J., Ibáñez,J. i Alvira,F. (Comp.) (1986). El análisis de la realidad social. Métodos y técnicas de investigación. Madrid: Alianza Editorial, 1990.
- Ghiglione,R. Matalon,B. (1978). Las encuestas sociológicas. México: Trillas, 1989.
- Gutiérrez Brito,J. (2008). Dinámica del grupo de discusión. Madrid: CIS.
- Hammersley,M. i Atkinson,P. (1983). Etnografía. Métodos de investigación. Barcelona: Paidós, 1994.
- Íñiguez Rueda,L. (Ed.) (2003). Análisis del discurso. Manual para las ciencias sociales. Barcelona UOC.
- Krueger,R.A. (1988). El grupo de discusión. Guía práctica para la investigación aplicada. Madrid: Pirámide, 1991.
- Montañés Serrano,M.(2009). Metodología y técnica participativa. Teoría y práctica de una estrategia de investigación participativa. Barcelona: UOC
- Morse,J.M. (Ed.) (1994). Asuntos críticos en los métodos de investigación cualitativa. Medellín: Universidad de Antioquia, 2003.
- Quivy,R.I Campenhoudt,L.V. (1995). Manual de recerca en ciències socials. Barcelona: Herder, 1977. (Hi ha una traducció en castellà a l'Editorial Limusa de Mèxic).

Rodríguez Gómez,G., Gil Flores,J. i García Jiménez,E. (1996). Metodología de la investigación cualitativa. Granada: Aljibe.

Ruiz Olabuenaga,J.I. (1996). Metodología de investigación cualitativa. Bilbao: Universidad de Deusto.

Strauss,A. I Corbin,J. (1998). Bases de la investigación cualitativa. Técnicas y procedimientos para desarrollar la teoría fundamentada. Medellín: Universidad de Antioquia, 2002.

Taylor,S.J. i Bogdan,R. (1990). Introducción a los métodos cualitativos de investigación. Buenos Aires: Paidós.

Valles,M.S. (2002). Entrevistas cualitativas. Madrid: CIS.

Valles,M.S. (1999). Técnicas cualitativas de investigación social. Reflexión metodológica y práctica profesional. Madrid: Síntesis, 2000.

Velasco,H. i Díaz de Rada,A. (1997). La lógica de la investigación etnográfica. Un modelo de trabajo para etnógrafos de la escuela. Valladolid: Trotta.

Enllaç web específic per als/les estudiants que participin en el Seminari d'intervenció - acció (Opció B):

Web del Projecte Shere Rom: <http://www.5dbarcelona.org>